

P-PILLER – VIRKNINGER OG BIVIRKNINGER

P-piller bruges først og fremmest som prævention, men kan også bruges til at behandle uregelmæssige blødninger, voldsomme menstruationssmerter, kraftige menstruationer m.v. Hvad angår P-piller (dette inkluderer også P-ring og P-plaster, men IKKE P-stav og minipiller og hormonspiral), så er blodpropper velkendte, om end sjældne bivirkninger. Risikoen skulle ligge mellem 3 og 10/10.000 kvindeår. Risikoen stiger hos kvinder over 35 år, som ryger. P-piller indeholder to slags hormoner; østrogen (i form af 20-35 µg Ethinyløstradiol) og et af mange forskellige gestagener. De to nyeste (Qlaira og Zoely) indeholder dog naturligt østrogen.

Man deler P-pillerne op i 1-4 generations P-piller:

1. generations P-pillerne er de ”gamle” med højt østrogenindhold (50 µg). P-piller med gestagenet noretisteron (f.eks. Trinovum) hører også til denne gruppe.
2. generationspræparaterne er dem som indeholder gestagenet norgestimant (f.eks. Cilest), samt levonorgestrel (f.eks. Microgyn og Triquilar).
3. generationspræparaterne er dem med gestagenerne gestoden (f.eks. Harmonet og Minulet), desogestrel (f.eks. Mercilon og Marvelon), cyproteronacetat (f.eks. Diana mite), norelgestromin (f.eks. Evra-plaster), samt etonogestrel (f.eks. NuvaRing).

Endeligt er 4. generationspræparaterne p-piller med drospirenon (f.eks. Yasmin-familien). Det gestagen (nomegestrolacetat), som findes i den nye P-pille Zoely, er endnu ikke klassificeret.

Risikoen for blodpropper stiger med stigende østrogenindhold, men er også forskellig ved forskellige gestagener.

Vigtig i denne forbindelse er en arvelig lidelse – en genetisk fejl, som op mod 10% af befolkningen har – Faktor V Leiden-mutationen. Her er risikoen for blodpropper langt større end for resten af befolkningen. Hvis man får mistanken, kan den be- eller afkræftes ved en blodprøve.

I henhold til et nyligt publiceret dansk registerstudie, ser det således ud:

Hvis man sammenligner risikoen for blodpropper hos kvinder, som spiser forskellige P-pillegenerationer i forhold til kvinder, som ikke spiser P-piller, er risikoen ved 2. generation 3 x forøget, ved 3. og 4. generation 6 x forøget og ved P-plasteret 7-8 x forøget.

Til sammenligning øges risikoen for blodpropper 8 x ved graviditet.

P-piller er alt i alt dels en sikker form for prævention, dels en form for prævention med få bivirkninger. Vigtigt er dog at udelukke kvinder med risikofaktorer i baghistorien. Endelig skal man huske på, at det er langt farligere at være gravid end at spise P-piller, hvad angår risikoen for blodpropper i ben og lunger.

Generelt frarådes P-piller under amning de første 3-4 uger indtil amningen er etableret, da østrogen i pillerne kan nedsætte mælkeproduktionen og hos enkelte er der fundet tegn på brystforstørrelse hos barnet under amning.

Rev. PC 11/2023, rev. igen 11/2026